

ראש השנה לד

הבאת ברייתא: תנו רבנן:

חלק 2 של הברייתא	חלק 1 של הברייתא	
פשוטה לפנייה	מנין שבשופר	העברת שופר תרואה
פשוטה לאחרייה		תצבירו שופר
שיהיו כל תרועות של חדש שביעי זה כזה לא רק ביובל, גם בראש השנה		חדש השמיני

ומנין לשלש של שלש שלש - תלמוד לומר

העברת שופר תרואה	שבתון לכרון תרואה	יום תרואה יהיה לכת
------------------	-------------------	--------------------

ומנין ליתן את האמור של זה בזה ושל זה בזה - תלמוד לומר **שמיני שמיני** לגזירה שוה.
הא כיצד (איך תוקעים)? שלש שהן תשע. שיעור תקיעה כתרועה, שיעור תרועה כשלשה שברים.

קושי על הברייתא: האי תנא, מעיקרא מייתי לה בהיקישא, והשתא מייתי לה בגזירה שוה?
תירוץ: הכי קאמר: אי לאו גזירה שוה - הוה מייתינא לה בהיקישא, השתא דאתיא גזירה שוה - היקישא לא צריך.

דעה תנאית אחרת שלומדת הלכות שופר ממקום אחר: והאי תנא מייתי לה בגזירה שוה ממדבר, דתניא: **הצורך לתקיעה ותרועה**:
(במדבר י

תקיעה בפני עצמה ותרועה בפני עצמה	ותקצתם תרואה
תקיעה בפני עצמה ותרועה בפני עצמה	ובהקד"ף את הקהל תתקצו ולא תריצו
שפשוטה לפנייה	ותקצתם תרואה
שפשוטה לאחרייה - לפי דעה אחת	תרואה יתקצו
שפשוטה לאחרייה - לפי רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא - זה בנה אב: שכל מקום שנאמר תרואה - תהא תקיעה שניה לה	ותקצתם תרואה שנית
אינן לי אלא במדבר, בראש השנה מנין	תרואה תרואה גזירה שווה מחצוצרות לראש השנה
ושלש תרועות נאמרו בראש השנה - ושתי תקיעות לכל אחת ואחת	שבתון לכרון תרואה, יום תרואה, העברת שופר תרואה

מצינו למדין: שלש תרועות ושש תקיעות נאמרו בראש השנה

רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: אחת מדברי תורה ושתיים מדברי סופרים	תנא קמא שתיים מדברי תורה ואחת מדברי סופרים	
מדברי תורה	מדברי תורה	שבתון לכרון תרואה
לתלמודו הוא בא	מדברי תורה	העברת שופר תרואה
לתלמודו הוא בא	לתלמודו הוא בא	יום תרואה יהיה לכת

שאלה על הברייתא: מאי לתלמודו הוא בא?

תשובה: מיבעי: ביום ולא בלילה.

קושי: ואידך (אינן לי אלא במדבר, בראש השנה מנין - תלמוד לומר **תרואה תרואה**

לגזירה שוה): ביום ולא בלילה מנא ליה?

תירוץ: נפקא ליה מ**מ"א הכפ"ט**.

קושי: אי **מ"א הכפ"ט** יליף - נגמור נמי מיניה לפשוטה לפנייה ופשוטה

לאחרייה! (כמו הברייתא הראשונה ולא מהמדבר)

תירוץ: **העברת תצבירו** - לא משמע להו.

קושי: אלא מאי דרשי בהו?

מאתר הדרן והרבנית מישל כהן פרבר

• hadran.org.il •

תירוץ: והצפרת - כדרב מתנא, דאמר רב מתנא: **והצפרת** - דרך העברתו, **תצפירו** דקאמר רחמנא נעבריה ביד.
התייחסותו של התנא האחר לשתי ההלכות שדרש מהצפרת תצפירו: אידך, דרב מתנא מדשני בדיבוריה (**והצפרת** במקום תתקעו). תעבירו ביד - לא מצית אמרת, דגמר **צפרה צפרה** ממשא, כתיב הכא **והצפרת סופר תרואה**, וכתיב התם (שמות לו) **ויצו אשה ויצפירו קול באחנה**, מה להלן בקול - אף כאן בקול.

קושי על תנא של הברייתא השנייה: ולהאי תנא דמיייתי לה ממדבר, אי מה להלן חצוצרות - אף כאן חצוצרות?

תירוץ: תלמוד לומר (תהלים פא) **תקצו בחדש סופר בכסה ליום חגנו** אי זהו חג שהחדש מתכסה בו - הוי אומר זה ראש השנה, וקאמר רחמנא שופר.

מעשה - תקנה: אתקין רבי אבהו בקסרי: תקיעה, שלשה שברים, תרועה, תקיעה. **הסיבה לתקנה**: מה נפשך?

- אי ילולי יליל - לעביד תקיעה תרועה ותקיעה,
- ואי גנוחי גנח - לעביד תקיעה שלשה שברים ותקיעה! מספקא ליה אי גנוחי גנח אי ילולי יליל.

קושי על התקנה: מתקיף לה רב עזירא: ודלמא ילולי הוה, וקא מפסיק שלשה שברים בין תרועה לתקיעה!

תירוץ: דהדר עביד תקיעה תרועה ותקיעה.

עוד קושי על התקנה: מתקיף לה רבינא: ודלמא גנוחי הוה, וקא מפסקא תרועה בין שברים לתקיעה!

תירוץ: דהדר עביד תקיעה שברים תקיעה.

קושי על שני התירוצים: אלא רבי אבהו מאי אתקין? אי גנוחי גנח - הא עבדיה, אי ילולי יליל - הא עבדיה!

תירוץ: מספקא ליה דלמא גנח ויליל.

קושי על התירוץ: אי הכי, ליעבד נמי איפכא: תקיעה, תרועה, שלשה שברים ותקיעה, דלמא יליל וגנח!

תירוץ: סתמא דמילתא, כי מתרע באיניש מילתא - ברישא גנח והדר יליל.

תקע בראשונה ומשך בשניה כשתים.

דין לגבי קיום מצוות שופר: אמר רבי יוחנן: שמע תשע תקיעות בתשע שעות ביום. יצא,

ברייתא לחזק: תניא נמי הכי: **שמע תשע תקיעות בתשע שעות ביום - יצא, מתשעה בני אדם**

כאחד - [לא יצא], תקיעה מזה ותרועה מזה - יצא, ואפילו בסירוגין, ואפילו כל היום כולו.

אמר ר' יוחנן	אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יהוצדק
שמע תשע תקיעות בתשע שעות ביום. יצא	בהלל ובמגילה, אם שהה כדי לגמור את כולה - חוזר לראש!
דידיה	דרביה
ודידיה לא? והא רבי אבהו הוה שקיל ואזיל בתריה דרבי יוחנן, והוה קרי קריאת שמע, כי מטא למבואות מטונפות אישתיק. בתר דחליף אמר ליה: מהו לגמור? אמר לו: אם שהית כדי לגמור את כולה - חזור לראש!	
הכי קאמר ליה: לדידי - לא סבירא לי. לדידך דסבירא לך, אם שהית כדי לגמור את כולה חוזר לראש.	

ברייתא: תנו רבנן: **תקיעות אין מעכבות זו את זו, ברכות אין מעכבות זו את זו, תקיעות וברכות של ראש השנה ושל יום הכפורים מעכבות.**

הסבר לדברי הברייתא: מאי טעמא? - אמר רבה, אמר הקדוש ברוך הוא: אמרו לפני בראש השנה מלכיות זכרונות ושופרות. מלכיות - כדי שתמליכוני עליכם, זכרונות - כדי שיבא לפני זכרוניכם לטובה, ובמה - בשופר.

מי שבירך ואחר כך נתמנה לו שופר תוקע ומריע ותוקע.

דיוק מדברי המשנה: טעמא דלא הוה ליה שופר מעיקרא, הא הוה ליה שופר מעיקרא, כי שמע להו - אסדר ברכות שמע להו.

מעשה: רב פפא בר שמואל קם לצלויי, אמר ליה לשמעיה: כי נהירנא לך - תקע לי. **דחייה לדברי רב פפא בר שמואל**: אמר ליה רבא: לא אמרו אלא בחבר עיר.

חיזוק לדחייה מברייתא: תניא נמי הכי:

כשהוא שומען - שומען על הסדר, ועל סדר ברכות

➤ **במה דברים אמורים - בחבר עיר, אבל שלא בחבר עיר - שומען על הסדר, ושלא על סדר ברכות.**

המשך הברייתא: **ויחיד שלא תקע - חבירו תוקע לו,**

ויחיד שלא בירך - אין חבירו מברך עליו.

ומצוה בתוקעין יותר מן המברכין.

כיצד? שתי עיירות, באחת תוקעין ובאחת מברכין - הולכין למקום שתוקעין, ואין הולכין למקום שמברכין.

קושי על המשפט האחרון בברייתא: פשיטא! הא דאורייתא הא דרבנן!

תירוץ: לא צריכא, דאף על גב דהא ודאי והא ספק.

כשם ששליח צבור חייב כך כל יחיד ויחיד וכו'.

הבאת ברייתא: תניא

תירוץ	הבאת קושי	
כדי להסדיר שליח צבור תפלתו	לדברך, למה צבור מתפללין?	חכמים לרבן גמליאל
כדי להוציא את שאינו בקי תגובת רבן גמליאל: כשם שמוציא את שאינו בקי - כך מוציא את הבקי.	לדבריכם, למה שליח צבור יורד לפני התיבה?	רבן גמליאל לחכמים

חילוקי דעות לגבי המחלוקת ביניהם

רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן	רב
מודים חכמים לרבן גמליאל	עדיין היא מחלוקת

